

Kleszcze - zagrożenie, które nie mija

KRUS

„Rolniku nie daj się kleszczom!” - tak brzmi hasło kolejnej kampanii prewencyjnej KRUS, której celem jest profilaktyka chorób odkleszczowych, obecnie najczęściej odnotowywanych chorób zawodowych rolników.

Kasa od wielu lat prowadzi działania prewencyjne, ukierunkowane na propagowanie wśród rolników wiedzy o sposobach ograniczenia ryzyka ukąszenia przez kleszcze oraz zasadach postępowania w przypadku, gdy do niego dojdzie.

Otoczenie, pogoda i rodzaj aktywności to tylko kilka z czynników wpływających na zagrożenie ze strony kleszczy, a co za tym idzie - ryzyko zarażenia chorobami odkleszczowymi.

Borelioza (krętkowica kleszczowa) nazywana jest także chorobą z Lyme. To w okolicach miast Lyme i Old Lyme w stanie Connecticut w USA w 1975 r. powiązano ugryzienia kleszczy m.in. z objawami zapalenia stawów i zmianami skórными, na które skarżyli się mieszkańcy.

To groźna choroba odkleszczowa przenoszona głównie na człowieka i inne zwierzęta przez kleszcze należące do rodzaju Ixodes, w których układzie pokarmowym bytują krętki.

Objawy boreliozy wczesnej:

- rumień wędrujący i inne zmiany skórne,
- objawy grypopodobne kilka lub kilkanaście dni po ugryzieniu.

Objawy boreliozy późnej:

- przedłużający się stan podgorączkowy, dreszcze, poty z nieznanых przyczyn,
- nawracające bóle głowy, mięśni i stawów,
- dezorientacja, zagubienie, oszołomienie,
- huśtawka nastrojów, depresja,
- zaburzenia snu,
- duszności, kaszel,
- nagłe problemy ze słuchem,
- powiększone węzły chłonne,
- nawracające bóle brzucha,
- wszelkiego rodzaju nagłe i nawracające objawy, które wcześniej nie występowały.

Zwykle kleszcz zaraża całym pakietem chorób. Najczęściej jest to także **kleszczowe zapalenie mózgu**. To choroba, która daje objawy podobne do grypy: gorączka, bóle głowy, nudności i wymioty. Choroba ta może prowadzić do uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, porażenia nerwów, niedowładów kończyn

Inne współistniejące choroby i ich niektóre objawy:

- **Bartoneloza** - choroba bakteryjna powodująca: drażliwość, roztrzęsienie, stany lękowe, trudności ze snem, zaburzenia czucia, gorączkę, czasem ataki padaczkowe. Charakterystyczne są pojawiające się rano bóle podszw stóp
- **Babeszjoza** - choroba groźna dla ludzi i zwierząt. Objawami są: występujący falami kaszel, chroniczne zmęczenie, uporczywe i nawracające migreny.

- **Erlichioza** – objawiająca się obniżeniem białych krwinek. Objawia się gorączką, bólami głowy, gardła i mięśni, utratą apetytu, wysypką i powiększeniem węzłów chłonnych.
- **Bruceloza** – choroba bakteryjna objawiająca się wysoką gorączką, osłabieniem, bólami głowy.
- **Mykoplazmoza** – choroba która poza przeniesieniem z kleszczy na ludzi może migrować między nimi. Objawowo podobna do boreliozy, atakuje głównie drogi oddechowe.

Kleszcze atakują nie tylko ludzi ale również zwierzęta dzikie i domowe. Najczęstszą chorobą jest **babeszjoza** którą ofiarami są zazwyczaj luźno biegające psy. Ofiara kleszczy staje się apatyczna, nie chce jeść, gorączkuje, ma wymioty, biegunkę oraz trudności z oddychaniem. Nieleczona może prowadzić do śmierci psa.

Erlichioza u psa objawia się : drżeniem ciała, gorączką, apatią i utratą apetytu.

Chorobami odkleszczowymi są zagrożone również koty. Kleszcze przenoszą na nie **hemobartonelozę**, objawiającą się sennością, osłabieniem, spadkiem koncentracji i brakiem apetytu.

Ryzyko zakażenia chorobami odkleszczowymi możemy zmniejszyć, jeżeli na co dzień będziemy pamiętać o przestrzeganiu kilku podstawowych zasad:

1. Unikaj przebywania w wysokiej trawie lub zaroślach:

- kleszcze czują się szczególnie dobrze na nieużytkach, ponieważ temperatury są tam umiarkowane nawet w zimie, a wilgotność jest wysoka. Długie źdźbła trawy na niekoszonych łąkach przy ścieżkach i na brzegach rzek oraz lasy, są chętnie wykorzystywane przez kleszcze do poszukiwania potencjalnego żywiciela.

2. Noś ubrania z długimi rękawami:

- możesz na przykład włożyć nogawki do skarpetek. Kleszcze wspinają się nie wyżej niż na wysokość 1,5 metra, więc wolą przylgnąć do nogawek spodni. Kalosze są również dobrym zabezpieczeniem.

3. Wybieraj jasne ubrania:

- kleszcze łatwiej zauważyć na jasnych ubraniach. Jeśli zauważysz je wcześniej, możesz zdążyć je usunąć przed pokłuciem.

4. Nakładaj na skórę środek odstraszający insekty:

- nie tylko utrzymuje uciążliwe komary z daleka, ale w pewnym stopniu również odstrasza kleszcze.

5. Obejrzyj całe ciało w poszukiwaniu kleszczy po pobycie na łonie natury:

- kleszcze są wyjątkowo małe i spędzają czas na przemieszczaniu się po ciele i ubraniu, zanim znajdą odpowiednie miejsce do ukłucia i zaczną ssać krew. Wolą ciepłe i cienkie miejsca na skórze. Z tego powodu należy zwrócić szczególną uwagę na zagłębienie pod kolanem, wokół brzucha i piersi, a także w pachwinie. U dzieci należy dokładnie sprawdzić głowę, linię włosów i szyję.

6. Zaszczep się przeciw Kleszczowemu Zapaleniu Mózgu:

- warto pomyśleć o szczepieniu przeciw KZM, szczególnie dla osób pracujących w gospodarstwach rolnych.

7. Chronić zwierzęta

- warto zakupić obroża ochronne dla psów lub kotów lub zastosować krople lub tabletki smakowe
- systematycznie sprawdzaj skórę swojego czworonoga i usuwaj z niej pasożyty.

Z uwagi na charakter pracy, rolnicy obok leśników są jedną z najbardziej narażonych na ryzyko zachorowania grup zawodowych.

Za rolniczą chorobę zawodową uważa się chorobę, która powstała w związku z pracą w gospodarstwie rolnym, jeżeli choroba ta jest objęta wykazem chorób zawodowych określonych w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu pracy (Ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, art. 12).

Zgłoszenie takie trafia do właściwego państwowego inspektora sanitarnego i okręgowego inspektora pracy. Inspektor sanitarny wszczyna postępowanie, którego głównym elementem jest skierowanie rolnika do jednostki orzeczniczej na badania (nie jest ono konieczne, jeśli zgłoszenia dokonał lekarz jednostki orzeczniczej). Takie badanie jest podstawą do wystawienia orzeczenia o rozpoznaniu choroby zawodowej lub braku podstaw do jej rozpoznania. Orzeczenia wydawane są przez dwie instancje.

Rolnik, po uzyskaniu decyzji Państwowego Inspektora Sanitarnego o stwierdzeniu choroby zawodowej, może ubiegać się o:

- jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;
- rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Pełne informacje na temat chorób zawodowych rolników znajdują się na stronie głównej KRUS:

www.krus.gov.pl, natomiast link do strony nt. chorób zawodowych:

<https://www.krus.gov.pl/zadania-krus/prewencja/choroby-zawodowe-rolnikow/definicja-i-rozpoznanie-choroby-zawodowej/>

Opracowanie:

Materiały informacyjne KRUS; Andrzej Skrzipczyk - Inspektor OR KRUS w Opolu